

موازين و مسایل اساسی صنعتی سازی کشور

۱۳۹۸ هـ. ش

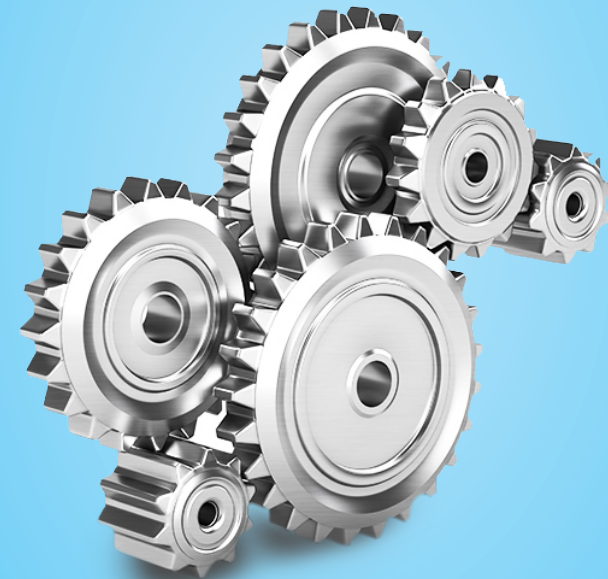
سر محقق انجنیر عبدالحفیظ عزیز

موازين و مسایل اساسی صنعتی سازی کشور

سر محقق انجنیر عبدالحفیظ عزیز

۱۳۹۸ هـ. ش

Basic principles and standards for industrialization of Afghanistan

Author: Prof. Eng. Abdul Hafiz Azizi

ISBN 978-9936-645-47-9

9 789936 645479

2019

دولت جمهوری اسلامی افغانستان

اکادمی علوم

معاونیت بخش علوم طبیعی - تخنیکي

مرکز علوم ریاضی، فزیک و تخنیک

انستیتوت تکنالوژی و تخنیک

موازین و مسایل اساسی صنعتی سازی کشور

۱۳۹۸ هـ. ش

سرمحقق انجنیر عبدالحفیظ عزیز

مشخصات کتاب

نام کتاب: موازین و مسایل اساسی صنعتی سازی کشور

نویسنده: معاون سرمحقق عبدالحفیظ عزیززی

استاد رهنما: سرمحقق دوکتور عبدالخیل ظریفی

ایدیتور: سرمحقق انجنیر محمد نصیر احمدی

مهتمم: سرمحقق محمد صیام صیام

ناشر: ریاست اطلاعات و ارتباط عامه اکادمی علوم

تعداد: ۵۰۰ جلد

مطبعه: مطبعه صنعتی چهاردهی

سال چاپ: ۱۳۹۸ه.ش

ISBN: 976-9936-645-47-9

حق چاپ در اکادمی علوم افغانستان محفوظ است.

فهرست موضوعات

صفحه	عنوان
أ.....	نظر استاد رهنما.....
ه.....	تقریظ.....
ز.....	تقریظ.....
ط.....	تقریظ.....
ك.....	تقریظ.....
1.....	مقدمه.....

فصل اول

7.....	مروری به گذشته موضوع.....
7.....	1-1. اهمیت صنعت.....
9.....	2-1. آغاز تاریخ صنعت فلز.....
12.....	3-1. تاریخ صنایع در افغانستان.....
24.....	4-1. تاریخچه تعیین نورم ستندرد های تخنیکي در مؤسسات تولیدی.....

فصل دوم

31.....	معلومات عمومی در مورد موضوع.....
31.....	1-2. وضع موجوده صنایع در کشور.....
40.....	2-2. مسایل آموزش زمینه سازی صنعتی.....
41.....	1-2-2. آموزش های مسلکی تخصصی.....
42.....	2-2-2. آموزش لایحه وظایف.....
43.....	3-2-2. آموزش قوانین مقررات.....
44.....	4-2-2. آموزش خانواده.....
47.....	5-2-2. آموزش بر خورد روابط انسانی.....
48.....	3-2. ضروریات تکنالوژیکی ساحات عمده صنایع.....

فصل سوم

57.....	ویژه گی های رشد صنایع در کشور.....
57.....	1-3. چگونگی تامین کادر های صنعتی در کشور.....
62.....	2-3. تکنالوژی صنعتی چگونگی تولید کار برد آن در شرایط کشور.....
63.....	1-2-3. کنترل عددی کنترولر کمیوتري تولید.....

- 65 2-2-3. کنترل بررسی اتوماتیک (خود کار) کیفیت تولید
- 65 1-2-2-3. کنترل اتومات پروسه های عملیاتی تولید
- 66 2-2-2-3. طرح دیزاین توسط کامپیوتر
- 66 3-2-3. انتخاب پروسه کاری و تکنالوژی تولید
- 67 1-3-2-3. طرح پروسه تکنالوژیکی
- 69 2-3-2-3. عملیات میخانیک
- 74 3-2-3-3. اسناد تکنالوژیکی (Технологическая документация)
- 76 4-2-3-3. اشتباه عملیات میخانیک طرق محاسبه آن

فصل چهارم

- 87 تثبیت و تنظیم موازین کار تکنالوژیکی ساحات عمده صنعت
- 87 1-4. صنایع ابزار سازی
- 96 2-4. مشخصات تکنالوژیکی ساحات مختلفه صنایع
- 96 1-2-4. مشخصات تکنالوژیکی ساحات صنایع ماشینی
- 101 2-2-4. خواسته های مورد نیاز از ماشین ها
- 104 3-2-4. ایمنی کار جلوگیری از اختلالات کاری
- 105 4-2-4. دقت تولید دقت کاری
- 110 5-2-4. توان لازم بازدهی ماشین های ابزار
- 111 4-اندازه گیری تعیین توان الکتریکی
- 113 6-2-4. مشخصات تکنالوژیکی ساختمانی پروسه های آن
- 120 7-2-4. مشخصات تکنالوژی تولید در صنایع خفیفه و ثقیله
- 121 1-7-2-4. مشخصات تکنالوژیکی صنایع خفیفه
- 123 2-7-2-4. مشخصات تکنالوژیکی ساحات زراعتی
- 125 3-4. تثبیت موازین تولید ساحه عمده صنعت
- 125 1-3-4. طبقه بندی میتود های تعیین شاخص های کیفیت
- 128 4-4. بررسی موازین نورم ها ضوابط کاری - حقوقی
- 129 5-4. چگونگی تنظیم هماهنگی کاری - تولیدی در ساحات مختلفه صنعت
- 130 1-5-4. هم تپ ساختن تکنالوژی تولیدی
- 133 2-5-4. اگریگات کردن در ساحات تولیدی
- 133 3-5-4. اختصاصی ساختن تولید

4-5-4. انواع اختصاصی ساختن تولید 135

4-5-5. موازین مسایل اساسی حفظ الصحه محیط زیستی در کارخانه های صنعتی 139

فصل پنجم

ارزیابی تخنیکی - اقتصادی 153

1-5. مؤثریت تخنیکی 153

2-5. مؤثریت اقتصادی 159

1-2-5. ارزیابی مؤثریت اقتصادی نورم ها و ستندرد ها 168

5-2-2. میتود ارزیابی مؤثریت اقتصادی نورم ها و ستندرد ها 169

3-2-5. مصارف تولید فروش محصولات 174

5-2-5. کنترل مالی بر مصارف تولید 180

نتیجه 183

پیشنهادها 187

مآخذ 189

ضمایم 193

نظر استاد رهنما

طوری که مبرهن است سنگ بنای انکشاف و پیشرفت اقتصادی - اجتماعی جوامع بشری را صنایع و نهاد های صنعتی تشکیل داده که میزان ارتقاء سطح اقتصادی کشور ها را در حال حاضر اندازه تولیدات صنعتی آن ها تعیین می نماید.

در شرایط امروزی پیشرفت علوم و تکنالوژی کمترین کشوری را می توان سراغ نمود که از خود صنایع و تولیدات صنعتی به پیمانہ های کم و بیش نداشته باشد، افغانستان هم از این امر مستثنا نمی باشد. اگر چه در گذشته تلاش های وجود داشته تا در کشور با ایجاد نهاد ها و موسسات صنعتی تولیدات رشد یافته و امکانات رشد صنایع و صنعتی شدن افغانستان مساعد گردد، ولی آن طوری که لازم بوده در این راستا توفیقاتی نصیب نگردیده است، چنانچه اساس اولین مجتمع در کشور در زمان زمام داری امیر شیرعلی خان بنام ماشینخانه کابل گذشته شد و در زمان امیر عبدالرحمن خان این هسته انکشاف داده شد و در سال 1266 هـ ش در این ساحه که معروف به علم گنج گردیده بنای عمارات کار خانه جات گذاشته شد که نمادی از پارکهای صنعتی را تبارز میداد و در موجودیت یک تعداد زیاد انواع مختلف ماشین های کوچک و بزرگ و داشتن کوره های ذوب فلزات برای ساختن توپ های بزرگ و عملیات آهنگری در واقعیت اساس بسیار خوب صنایع و صنعتی سازی کشور بمیان آمده بود که هر گاه در جهت حفظ و انکشاف آن توجه لازم مبذول میگردد کشور ما امروز در زمره پیشرفته ترین کشور های جهان محسوب می شد، لیکن با وجود این هم در طول سالیان متمادی نظر به ایجابات زمان در محدوده امکانات و شرایط اقتصادی یک تعداد فابریکات و دستگاه های صنعتی در کشور بمیان آمد که بخش عمده آن شامل دستگاه های صنایع خفیفه اعم از فابریکات نساجی، پلاستیک سازی، روغن سازی و همچنان کارخانه جات جنگلک، صنایع دباغی و چرم گری و سایر صنایع دستی و مستظرفه بوده که در مجموع تولیدات صنعتی را تشکیل میداد. تا اواخر دهه 70 هـ ش تعداد مجموعی فابریکات و دستگاه های تولیدات صنعتی خورد و بزرگ اضافه تر از 300 باب میرسید، لیکن در اثر شدت جنگ ها و افزایش نا امنی ها تقریباً آن ها یا بکلی از بین رفته و یا قسماً خساره مند شده و از فعالیت باز ماندند.

در شروع دهه 90 هـ ش با بمیان آمدن شرایط جدید و مساعد گردیدن فضای باز سازی و سازندگی توقع میرفت که طی یک برنامه منظم اقتصادی به تولیدات داخلی توجه لازم مبدول گردیده و به عملی نمودن و تطبیق پلان رشد اقتصادی - اجتماعی کشور زمینه های ایجاد صنایع و صنعتی سازی کشور مهیا گردد، که در آغاز با بمیان آمدن تعدادی از فابریکات در برخی از ولایات کشور این امیدواری تقویه گردید که کشور دارد بسوی صنعتی شدن گام بر میدارد، اما متاسفانه که از اثر ناسازگاری شرایط سیاسی و اقتصادی کشور اکثریت این نهاد های نو بنیاد تولیدی - صنعتی به رکود مواجه گردیده و تولیدات آن ها قطع گردید.

اقتضای زمان و ضرورت اقتصادی کشور ایجاب مینماید تا اقتصاد کشور از حالت تجارت توريد مواد مورد ضرورت از خارج و بازار فروش تولیدات کشور های همسایه خارج گردیده و خود به تولیدات مایحتاج خویش اقدام نماید، که تعمیم این امر بدون ایجاد صنایع تولیدی و صنعتی سازی کشور غیر ممکن میباشد.

مسئله صنعتی سازی موضوع پیچیده و کومپلکسی بوده که شامل بخشهای نظری آموزشی تربیتی جهت آماده سازی کادر فنی - تخصصی و تهیه ماشینری و تکنالوژی میباشد. محتوای رساله علمی - تحقیقی که تحت عنوان «موازن و مسایل اساسی صنعتی سازی کشور» به پژوهش گرفته شده، انعکاس دهنده موضوعات فوق بوده چنانچه در فصل اول آن که پس منظر موضوع را بیان میدارد ضمن رایه معلومات در مورد انواع مختلف صنعت در کشور، چگونگی ایجاد دستگاه های صنعتی، خصوصیت تولیدی آن ها روی ضرورت و مبرمیت صنعتی سازی کشور، ایجاد دستگاه های جدید صنعتی، تهیه تکنالوژی، ماشینری مورد ضرورت و فراهم آوری زمینه تولیدات داخلی تاکید بعمل آمده است.

فصل دوم که تحت عنوان معلومات عمومی تنظیم گردیده است در آن وضع موجوده صنایع در کشور توضیح و تشریح گردیده، ساحات عمده صنایع مشخص و ضروریات تکنالوژیکی هر یک از آن ها تثبیت شده است. همچنان در این فصل روی چگونگی ارتقاعی ظرفیت کادری و تهیه کادر فنی و مسلکی مجهز با دانش حرفه وی و آگاه با موازن و مقررات صنعتی تماس گرفته شده است.

فصل سوم رساله به ویژه گی های رشد صنایع در کشور اختصاص داده شده و در آن روی مسایل چگونگی تامین کادر های صنعتی برای صنایع کشور، تکنالوژی صنعتی و

چگونگی تولید و کاربرد آن در شرایط افغانستان تماس گرفته شده و همچنان در این فصل موضوعات کنترل و بررسی اتوماتیک تولید، کنترل اتومات پروسه های عملیاتی تولید، انتخاب پروسه های کاری و تکنالوژیکی، خصوصیات اسناد تکنالوژیکی و طرق محاسبه اشتباه عملیات میخانیکی که همه در موضوع بیانگر خصوصیات رشد صنایع میباشند به پژوهش گرفته شده است.

در فصل چهارم تحت عنوان تثبیت و تنظیم موازین کاری - تکنالوژی ساحات عمده صنعت مسایل صنایع ابزار سازی و مشخصات تکنالوژی ساحات مختلفه صنعت از قبیل ماشینری، ساختمانی، زراعتی، مواد غذایی و صنایع ثقیله و خفیفه به تحقیق گرفته شده موازین و نورم های تولید ساحه عمده صنعت تثبیت گردیده و همچنان موازین، نورم ها و ضوابط کاری- حقوقی به بررسی گرفته شده است.

در فصل پنجم تحت عنوان ارزیابی تخنیکی - اقتصادی نورم ها و معیار های اساسی ساحه صنعت بصورت عام به بررسی گرفته شده و خصوصیات کاربرد آن ها چه در مرحله طرح و دیزاین و پروژه سازی و چه در مرحله تولید و بهره برداری توضیح و تشریح گردیده و همچنان در این فصل میتود ارزیابی مؤثریت اقتصادی نورم ها و ستندرد ها ارایه گردیده و مسایل مصارف تولید و فروش محصولات و کنترل مالی بر مصارف تولید جهت کاهش قیمت تمام شد محصول به تحقیق گرفته شده و در اخیر نورم ها و موازین اساسی مسایل حفظ الصحه و محیط زیستی در کار خانه های صنعتی تثبیت و مشخص ساخته شده است. رساله با نتیجه گیری، ارایه پیشنهادات، مآخذ و ضمایم بپایان رسیده که جمعاً در قید (214) صفحه معیاری تنظیم و ترتیب گردیده است.

در اخیر قابل یاد آوری است اینکه در جریان تحقیق و تنظیم محتوای رساله سعی بعمل آمده است تا با استفاده از تجربه غنی کار پراتیکی و عملی مؤلف در مسایل تکنالوژی ماشینری، روی مجموع خصوصیات تکنالوژیکی ساحات مختلفه صنعت، ضوابط کاری، نورم ها و موازین تخنیکی - تکنالوژیکی بخش های عمده صنایع مختلفه نحوه ایجاد صنایع تولیدی و صنعتی سازی کشور تماس گرفته شده و مطالب با تسلسل لازم، بصورت سلیس و قابل فهم توضیح و بیان گردیده است.

در فرجام باید یاد آور گردید که رساله دست داشته اولین اثری خواهد بود که در مورد مسایل اساسی صنایع و صنعتی سازی کشور در آن موضوعات مهم ایجاد و رشد صنایع،

تأمین نیاز مندی های صنایع از لحاظ کادر فنی - تخصصی و تکنالوژی مناسب، اهمیت و مبرمیت ستندرد سازی تولیدات صنعتی، مسایل ایمنی و شرایط فضای کاری و محیط زیستی که در واقعیت اساسات نظری صنعتی سازی کشور را احتوا مینمایند، به بحث گرفته شده است.

در حال حاضر که در افغانستان باید صنایع رشد بیشتر نموده و زمینه های صنعتی سازی کشور فراهم گردد رساله تهیه شده که تمام جوانب مسایل اساسی و موازن صنعتی سازی، چه به ارتباط معیار های سنجش مؤثریت سرمایه گذاری موسسات صنعتی در مرحله ساختمانی و چه به ارتباط و یژه گی های مرحله بهره برداری در زمان فعالیت تولیدی، در آن انعکاس یافته است از مبرمیت خاص بر خوردار میباشد.

به نظر اینجانب کار انجام یافته یک تحقیق مکمل بوده که با در نظر داشت موازن علمی - تحقیقی و مقررات اکادمی علوم از لحاظ حجم و محتوا جهت ترقیع به رتبه علمی سر محقق کافی و بسنده بوده و به دفاع پیشکش میگردد.

علاوتاً جهت به دسترس قرار گرفتن این اثر برای ضرورت مندان چاپ و نشر آن را نیز پیشنهاد نموده و برای مؤلف محترم دیپلوم انجنیر عبدالحفیظ عزیززی توفیقات مزید از بارگاه خداوند^(ج) در اجرای امور علمی خواهانم.

و من الله توفیق

سرمحقق دوکتور عبدالخلیل ظریفی

رهنمای علمی پروژه

تقریظ

رساله علمی- تحقیقی محترم معاون سرمحقق دیپلوم انجنیر عبدالحفیظ عزیزی تحت عنوان (موازین و مسایل اساسی صنعتی سازی کشور) که از اکادمی محترم علوم دولت جمهوری اسلامی افغانستان جهت ارایه تقریظ به اینجانب پوهاند انجنیر عبدالحمید لیان استاد پوهنځی انجنیری پوهنتون کابل فرستاده شده بود، بصورت دقیق مورد مطالعه قرار دادم.

بدون تردید هر جامعه و کشور که بخواهد در این عصر پرتلاطم و با رقباییکه در تمام صحنه های تولیدی، صنعتی، اقتصادی و اجتماعی حضور جدی و قدرتمند دارند، ضمن حفظ وضع خود و ادامه حیات، به سطوح بالاتری از رشد و توسعه دست باید، ضرورتاً باید به موضوع صنعتی سازی کشور و مدیریت آن ها نگاهی علمی و رهبردی داشته باشد و به کارگیری آن ها را در تحقق چشم اندازها و برنامه های کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت خود مورد توجه قرار دهد.

صنعتی سازی کشور که توام با نو آوری ها همراه بوده، نیروی محرکه توسعه اقتصادی و اجتماعی در دوران معاصر است. رشد و توسعه هر کدام از صنایع و مؤسسات صنعتی در بلند مدت نمی تواند بدون نو آوری ها تحقق یابد. نو آوری ها و ابتکارات به شدت بر جنبه های فنی کسب و کار تاثیر می گذارند. به طور کلی رونق اقتصادی کشورها، صنایع و شرکت ها به اعمال مدیریت مؤثر وابسته است و از جمله عواملی که موجب بهبود قدرت رقابتی صنعتی سازی میگردد، برنامه ریزی بلند مدت، انجام تحقیقات و ایجاد خلاقیت و نوآوری در مؤسسات صنعتی اند که این مؤسسات در تولید، توزیع با مصرف یک محصول یا یک دسته از محصولات مشابه فعالیت می کنند.

رساله علمی - تحقیقی محترم معاون سرمحقق دیپلوم انجنیر عبدالحفیظ عزیزی شامل پنج فصل بوده مجموعاً دارای (214) صفحه میباشد. در این رساله بر علاوه فهرست مندرجات و مقدمه، مروری به گذشته موضوع، معلومات عمومی در مورد موضوع، ویژه گی های رشد صنایع در کشور، تثبیت و تنظیم موازین کاری تکنالوژیکی ساحات عمده صنعت، ارزیابی تخنیکي - اقتصادی، نتیجه گیری، پیشنهادات، مآخذ، و ضمایم گنجاینده شده است. در رساله مذکور، مؤلف مسایل اساسی صنعتی سازی کشور و رشد صنایع را با

موازن و مسایل اساسی صنعتی سازی کشور

در نظر داشت اهمیت ستندرد سازی، مسایل ایمنی و حفظ محیط زیست را بصورت علمی و همه جانبه به بحث گرفته است.

با ذکر دلایل فوق، چاپ و نشر این رساله علمی-تحقیقی را پیشنهاد نموده و آنرا برای ترفیع علمی محترم معاون سر محقق دیپلوم انجنیر عبدالحفیظ عزیززی به رتبه علمی سر محقق کفی دانسته، موفقیت های مزید و صحت کامل را برای شان از بارگاه خداوند متعال خواهانم.

موفق و کامگار باشید.

پوهاند انجنیر عبدالحمید لیان

استاد پوهنځی انجنیری پوهنتون کابل

تقریظ

تقریظ پیرامون رساله علمی- تحقیقی معاون سرمحقق دیپلوم انجنیر عبدالحفیظ عزیززی تحت عنوان (موازین و مسایل اساسی صنعتی سازی کشور).

در شرایط کنونی که کشور ما خواهان ایجاد شرایط بهتر جهت بر آورده ساختن خواسته ها و نیازمندی های عاجل ضروری میباشد، گذاشتن گام های علمی و عملی در جهت رفع این کمبودی ها میتواند در ایجاد سیستم خدمت گذار به مردم و جامعه مفید و سازنده باشد.

رساله علمی- تحقیقی تحت عنوان (موازین و مسایل اساسی صنعتی سازی کشور) در (214) صفحه نگارش یافته و شامل پنج فصل، (28) شکل، (19) جدول میباشد که طبق معیار های علمی- تحقیقی تحریر گردیده است.

مؤلف در فصل اول مروری به گذشته موضوع نموده و در مورد مسایل مربوط به انواع مختلف صنایع کشور معلومات همه جانبه ارائه کرده است.

در فصل دوم پرابلم های موجود مورد ارزیابی قرار گرفته و روی ارتقای ظرفیت های کادری و آموزشی کادر های آگاه و حرفوی تحقیق نموده است.

در فصل سوم بطور همه جانبه ویژه گی های رشد صنایع را به بحث گرفته است.

در فصل چهارم مسایل عمده صنعت، تثبیت و تنظیم موازین کاری تکنالوژی ساحات صنعتی به صورت فرا گیر بررسی شده است که در صورت عملی شدن آن میتواند دشواری موجود صنایع تا حدودی مرفوع گردد.

در فصل پنجم ارزیابی تخنیکی - اقتصادی صورت گرفته و در فرجام نتایج و پیشنهادات مشخص ارائه گردیده است. رساله هذا یک اثر مؤثر جهت رفع مشکلات موجود در عرصه صنعت شمرده میشود.

ما منحیث صاحب نظران اهل رشته کار های انجام شده را به دیده قدر نگرسته و در خور تحسین و تمجید میدانیم.

این رساله علمی- تحقیقی در شرایط فعلی کشور یک اثر شایسته بوده و برای دیپلوم انجنیر عبدالحفیظ عزیززی از رتبه علمی معاون سرمحقق به رتبه علمی سرمحقق بسنده است و برای محترم معاون سرمحقق عبدالحفیظ عزیززی رتبه علمی سر محقق را پیشنهاد مینمایم.

در خاتمه برای نامبرده موفقیت های مزید در عرصه های علمی - تحقیقاتی و زنده گی شخصی از بارگاه ایزد منان خواهانیم.

بااحترام

معاون سرمحقق دیپلوم انجنیر اکبر جان پولاد

معاون سرمحقق دیپلوم انجنیر میرویس نوابی

تقریظ

در مورد رساله محترم معاون سرمحقق دیپلوم انجنیر عبدالحفیظ عزیززی تحت عنوان (موازین و مسایل اساسی صنعتی سازی کشور).

طوری که میرهن است بشر از بدو خلقت به منظور بقا و ادامه حیات خویش به ساخت اشیا و لوازم مختلف مورد نیاز خویش آن هم به شکل ابتدایی مبادرت ورزیده اند که نظر به گذشت زمان و انکشاف تفکرات شان تحولات بسا عظیمی را به ارتباط ساخت بنا ها، تولیدات عناصر فلزی نیازمندی زمانه ها را به ارمغان آورده اند که آثار باستانی ساخت انسان ها در جهان کنونی گوی این مدعا میباشد.

در حالیکه اکنون پیشرفت های علوم ساینس و تکنالوژی در جهان متصور است و صنایع تولیدی در تمام عرصه های حیات بشری روز به روز توسعه میابد، ازهمین جاست که محترم معاون سرمحقق دیپلوم انجنیر عبدالحفیظ عزیززی توانسته است تا تحقیقات علمی خویش را به ارتباط موضوع فوق در پنج فصل و ضمائم به پایان رساند.

موصوف در رساله خویش بر علاوه موضوعات اساسی مختلفه مرتبط به رساله از اهمیت و تاریخ صنایع در کشور و هکذا وضع موجود صنایع در کشور را به بررسی گرفته و به ارتباط شیوه های آموزش مسلکی و تخصصی کارمندان، مشخصات تولید در صنایع خفیفه، ثقیله و ارایه موازین نورم ها و ستندرد های تخنیکی تماس های همه جانبه علمی را مبذول داشته که میتواند رهنمای خوبی برای اجرای مدیریت های کار آئی عرصه تولید باشد. اما به ارتباط مؤثریت تخنیکی- اقتصادی صرف ارزیابی اقتصادی میتود های نورم و ستندرد با ارایه فورمول ها اکتفا ورزیده است که میتواند در آینده ها برای دست اندر کاران عرصه تولید، متخصصین و کادر های مسلکی تخنیکی ممد واقع گردد. اگر یکی از بخش های صنایع کشور بطور مقایسوی مورد بحث قرار میگرفت و مؤثریت آن با ارایه اعداد و ارقام از نگاه تولید، مصارف پولی و سود آوری تخمینی در نظر گرفته می شد بدون شک به غنامندی رساله افزوده می شد. در رساله هذا بعضی کاستی ها به نظر رسیده که اصلاح آن به مؤلف محترم سفارش داده شده است. با آنهم این کاستی ها در محتویات رساله اثرات سو را بجا نخواهد گذاشت.

در اخیر باید اظهار نمود که این رساله مطابق به مفردات موضوع تعیین شده قبلی و لایحهٔ اکادمیک تحریر یافته و با ارایه نتایج و پیشنهادات سازنده به اتمام رسید. اینجانب رساله علمی محترم معاون سرمحقق دیپلوم انجنیر عبدالحفیظ (عزیزی) را مثبت ارزیابی نموده ترفیع علمی شان را از رتبه علمی معاون سرمحقق به رتبه علمی سرمحقق کافی و بسنده میپندارم. موفقیت شان را از خداوند (ج) تمنا مینمایم.

بااحترام

سرمحقق دیپلوم انجنیر عبدالستار حاجتمند

آمر دیپارتمنت تکنالوژی و تخنیک

تقریظ

در مورد رساله محترم معاون سرمحقق انجنیر عبدالحفیظ عزیززی تحت عنوان (موازین و مسایل اساسی صنعتی سازی در کشور)

انسان ها در درازنای تاریخ همواره کوشیده اند تا وضع زندگی خویش را با ایجاد افزار کار، وسایل، تجهیزات و ماشین ها، کشف اسرار طبیعت و اختراعات بهبود بخشیده و به رفاه همگانی دست یابند. برای نیل به این اهداف انسانی راه های مختلفی وجود دارد. در این اثر تلاش صورت گرفته است که با مطالعه مسایل اساسی صنعتی سازی کشور، برجسته ساختن نقش موازین تخنیکی، اهمیت دادن به امرتعمیم و ترویج ستندرد سازی و تربیه کادر های سالم تخنیکی زمینه های گسترده رشد تخنیکی و انکشاف اقتصادی کشور فراهم ساخته شود.

رساله مطابق تصویب نهایی شورای علمی اکادمی علوم افغانستان و طبق مفردات پلان کار انفرادی کارمندان علمی در پنج فصل نوشته شده و با نتیجه گیری جالب، پیشنهاد های سازنده، ارایه فهرست مآخذ و ضمایم پایان یافته است. اثر از نگاه شکل پاسخگوی کلیه مطالبات مطروحه بوده و اما از دیدگاه محتوی بنا بر عدم موحودیت زمینه های مساعد تحقیقات علمی، لابراتوار های اختصاصی بعضی کاستی های دیده می شود.

اینجانب با شناخت عمیق که از دیپلوم انجنیر عبدالحفیظ عزیززی دارم، رساله موصوف را در مجموع مثبت ارزیابی نموده و ترفیع شان را به اولیای امور از رتبه علمی معاون سرمحقق به رتبه علمی سر محقق سفارش می نمایم.

با عرض حرمت

سرمحقق انجنیر یحیی هوما

مدیر مسؤول مجله طبیعت

مقدمه

برای ادامه حیات زندگی هر چه بهتر باید انسان ها ابتدا به تولیدات انواع محصولات مواد غذایی، پوشاک، لوازم طبی از همه مهمتر برای به امن بودن از خطرات جانی باید به ایجاد منازل ساختمان ها اقدام نمایند. آن وقت می توان برای تولید سایر ضروریات جهت بهتر ساختن زندگی کار کرد.

به همین منظور موسسات، فابریکه ها کارخانه های تولیدی برای تولید مایحتاج زندگی هر چه بیشتر افراد، طور سیستماتیک ایجاد گردیده مواد تولید شده را در اختیار جامعه قرار می دهند. البته تولید کالا ها باید بر اساسی اهداف مشخص صورت گیرد از طرف دیگر چون میزان رشد فکری افراد جامعه روز به روز تکامل می نماید، در این صورت سعی به عمل آید که از چیز های بهتر برخوردار بوده کوشش کنند تا از بهترین مواد لوازم زندگی استفاده کنند و نیز شرکت ها کار خانه های تولیدی بر اساس تعداد افراد هر جامعه تولیدات خود را از نظر کمیت و کیفیت انکشاف داده این امر بستگی به دستگاه های تولیدی صنعتی ماشین آلات به کار گرفته شده دارد که برای بهتر ساختن کیفیت مواد کالا ها به دستگاه های تولیدی جدید کاملتر ضرورت خواهد بود.

به طور عموم ماشین های ابزار در ساخت دستگاه های صنعتی که در تولید لوازم زندگی انسان ها نقش دارد از اهمیت بسزایی برخوردار است. همان طور که در بالا ذکر گردید به طور عموم تمام ماشین های ابزار در تکامل زندگی انسان ها سهم بسزایی داشته زیرا که محصولات زراعتی، لوازم خانه مثل یخچال، رادیو، تلویزیون وسایط نقلیه توسط دستگاه های صنعتی تولید شده که خود این دستگاه نیز به وسیله ماشین های افزار به وجود می آیند.

در عصر حاضر یکی از ممیزات پیشرفت ساینس و تکنالوژی، آهنگ رشد علم تخنیک رابطه مستحکم اثر آن ها بالای تولیدات صنعتی می باشد. تحولات ساینس و تکنالوژی اثر ارزنده یی بالای تولیدات وارد می نماید. امکانات وسیعی را برای تغییر بنیادی روش های تولید ایجاد وسایل افزار تولید با ظرفیت های بیشتر فراهم می سازد. کیفیت مواد عالی تر شده در نهایت زمینه را برای بلند بردن مؤثریت میسر می گرداند.

انکشاف تخنیک با پیچیده شدن بیشتر وسایل کار تولید، استعمال سیستم های مرتبط به هم، ماشین آلات با رژیم های سریع کار استعمال انواع مختلف مواد خام همراه می باشد. این همه روابط باعث ایجاد توسعه همکاری در بین ساحات مختلف صنایع مؤسسات تولیدی و ساختمانی می گردد. تقاضا به کیفیت مواد اولیه، مواد خام محصولات کمکی و تکمیل کننده بیشتر می شود. به این ترتیب اطمینانیت کیفیت محصولات ماشین آلات که تخنیک جدید را ایجاب می نماید در رأس مسایل مهم قرار می گیرد. در چنین شرایط (نورم های تخنیکی، موازن مسایل اساسی صنعت) به حیث مهمترین حلقه سیستم های اقتصادی- تخنیکی تأمین کیفیت محصولات نقش مؤثر را ایفا می کند. بناءً ستندرد ساختن در تمام مراحل طرح ریزی علمی، پروژه سازی، دیزاین، تولید ساختمان، مصرف استعمال و محصولات اهمیت خاصی را حایز می گردد.

از جمله وظایف مهم اساسی مسایل موازن صنعتی سازی کشور بلند بردن سطح آگاهی، دانش مسلکی کارمندان، سطح مؤثریت ستندرد ها از نگاه علمی- تخنیکی بهبود کیفیت محصولات می باشد.

محیط ماحول ما مملو از اشیاء محصولات طبیعی یا ساخت دست انسان است. حرکات ماشین آلات ساخته دست انسان فعالیت های تولیدی همه دارای قوانین منظم معین اند که شامل اشکال یا روش های ستندرد اند.

در ساحة فعالیت های انسان روش ها، پدیده ها و اندیشه ها ایجاد و عملی می شود که تقریباً همه آن ها دارای نورم ها و موازن خاص اند که به شکل ستندرد در آورده می شوند. مثلاً فعل و انفعال کیمیاوی در نموی نباتات، تولید محصولات صنعتی مانند وسایل معیشتی، ابزار کار نمونه های ستندرد طبیعی مصنوعی به شمار می رود. بلند بردن معیار علمی- تخنیکی مسایل اساسی صنعتی سازی از يك طرف کیفیت محصولات را بلند می برد از طرف دیگر از موضوعات مبرم اقتصادی به شمار می رود. شاخص ها، تقاضا های شامل مسایل اساسی صنعت نه تنها برای پیشرفت های عصر زمان باید مطابقت داشته باشد، بلکه در نورم های صنعت نیز باید شاخص هایی گنجانیده شود که انکشافات آینده ساحات مورد نظر را تأمین نموده بتواند.

حل پرابلم های نورم صنعتی نه تنها برای خود سیستم صنعت ضروری می باشد، بلکه برای تمام ساحات اقتصادی- اجتماعی لازمی شمرده می شود، بنابر این در تعمیم

انکشاف سرتاسری مسایل صنعتی سازی سیستم آموزش مهمترین نقش را ایفا می نماید. از همین جا است که بسیاری کشور های جهان با درك این مسأله مضمون نورم ها و ستندرد ها را در پروگرام های آموزشی در سطوح مختلف مكاتب عمومی مسلکی تا تعلیمات عالی درجه بلند تحصیلات شامل نموده اند. بلند بردن سطح دانش کارمندان مسلکی، انجیری و توسعه آن در ساحات مختلف اقتصادی از وظایف سیستم آموزش است تا از يك طرف ضرورت مبرم را به كادر های رشته صنعت، متخصصین و کیفیت محصولات مرفوع ساخته و از سوی دیگر زمینه را در جهت ایجاد تدابیر لازم برای تامین کیفیت افزایش حجم تولیدات فراهم نماید. زیرا بدون دانش مسلکی انجیر معاصر یا کارمند مسلکی قادر نیست به صورت سالم امور محوله مسایل انجیری را حل نماید. آموزش كادر های مسلکی انجیری در رشته مسایل نورم های تخنیکي كنترول کیفیت محصولات به طریقه های مختلف صورت می گیرد. در کشور ما این كار نخست در سال 1353 ه. ش از طریق تدویر سیمینار ها، کنفرانس ها، نشرات و تبلیغات آغاز گردید. سپس به شکل مضمون در پروگرام درسی پوهنتون پولی تخنیک کابل در پوهنخی اقتصاد پوهنتون کابل گنجانیده شد (35: ص. 28).

اکثراً تمام آلات وسایل ساده تخنیکي مورد ضرورت زندگی روز مره مردم از خارج در بدل اسعار توريد می گردند. این امر از یک طرف مستلزم مصارف هنگفت اسعاری است، از طرف دیگر باعث ایجاد روحیه عطالت عدم اعتماد به استعداد های فنی و تخنیکي جامعه گردیده مزید بر آن جنگ های تحمیلی سه دهه اخیر و به خصوص جنگ های غیر معقول دهه 70 که تمام بنیه مادی اساسات مادی- تخنیکي، مراکز تعلیمی، تحصیلی مؤسسات تولید را از بین برده باعث گردیده تا نیازمندی های وسیع تر مراکز مؤسسات متذکره غرض احیای مجدد باز سازی آن ها به وسایل و دستگاه های تکنالوژیکی جدید صنعتی مبارز تر و برجسته تر گردد.

از این که تمام وسایل تولیدی جهت فعالیت نورمال شان به كادر های ورزیده تخنیکي ضرورت دارد یا به عباره دیگر نبود یا کمبود اسناد مدارک لازمه علمی- تخنیکي نبودن كادرهای فنی مسلکی یکی از عوامل عمده در زمینه عدم گسترش وسایل تولیدی مشکلات دیگر در عرصه رشد توانمندی فنی تبارز استعداد های تخنیکي جامعه می باشد. بعضاً وسایل دستگاه های تولیدی به صورت اماتوری بدون در نظر داشت

نورم های تخنیکي در کشور عزیز ما از طرف تخنیکران ساخته به بازار عرضه می گردند که به علت نیاز شدید مردم به چنین وسایل به علت پایین بودن سطح دانش تخنیکي مردم قابل پذیرش بازار یابی می باشد. ساختمان عرضه چنین وسایل که غالباً بدون در نظر داشت نورم های تخنیکي پروسه طرح دیزاین ساخته شده اند اکثراً ضایعات بلند را با خود همراه دارند. در حقیقت قبول وسایل تخنیکي صنعتی با وجود نواقص موجود اگر از یک طرف بیانگر استعداد توانمندی تخنیکي مردم جامعه ما می باشد، از طرف دیگر نیازمندی شدید جامعه را به ایجاد، توسعه، گسترش، پخش ترویج اسناد مدارک لازمه تخنیکي در این عرصه نشان می دهد.

با توجه به آنچه گفته شد غرض ایجاد امکانات لازمه فراهم آوری زمینه های مناسب علمی-تخنیکي جهت طرح دستگاه صنعتی به منظور به کار انداختن سرمایه ملی رشد استعداد های علمی-تخنیکي در جهت سمت دهی باز سازی تخنیکي، رشد تکنالوژی خود کفایی در عرصه صنعتی سازی کشور، تهیه اسناد مدارک لازمه تخنیکي موضوع طرح دیزاین دستگاه های تولید در نظر گرفته شده تا از یک طرف اسناد مدارک لازمه تخنیکي در این زمینه تهیه آماده گردیده از جانب دیگر زمینه گسترش بعدی مبنی بر تهیه تولید محلی چنین سیستم امکانات مطالعه چگونگی اقتصادیت تولید کتلوی در شرایط کشور مهیا گردد.

قابل یاد آوری است که در این پروژه مطالعه چگونگی صنعتی سازی کشور با در نظر داشت امکانات تخنیکي موجوده تحت بررسی قرار گرفته است، تا اسناد مدارک لازم در جهت ارزیابی اقتصادی تولیدات کتلوی آماده گردد.

پروژه علمی- تحقیقی هذا تحت عنوان "موازن مسایل اساسی صنعتی سازی کشور" که مورد مطالعه تحقیق قرار گرفته در شرایط کشور دارای اهمیت ویژه می باشد. محتوای رساله هذا در پنج فصل با نتایج، پیشنهاد ها، مأخذ، ضمایم ترتیب و تنظیم گردیده است. فصل اول حاوی سیر تکامل ارتقایی مسایل صنعت از پیدایش آدمی تا به حال بصورت عموم در جهان ضرورت آن برای انسان ها جهت زیست ادامه زندگی، معلومات در مورد پیدایش فلز صنعتگری همچنان صنعت در کشور مورد ارزیابی قرار گرفته با توضیح ضرورت، هدفمندی مبرمیت موضوع علمی- تحقیقی پایان یافته است.

فصل دوم حاوی معلومات عمومی در مورد وضع موجوده صنایع در کشور، مسایل آموزش های مسلکی تخصصی، قوانین مقررات و همچنان ضروریات تکنالوژی ساحات عمده صنایع در کشور مورد ارزیابی قرار گرفته است.

فصل سوم چگونگی تامین کادر های صنعتی، تکنالوژی صنعتی چگونگی تولید کار برد آن با پرو سه های عملیاتی دقت عملیات مورد بررسی گرفته شده است.

فصل چهارم تثبیت تنظیم موازین کاری تکنالوژی ساحات عمده صنعت ابزار سازی، ماشین آلات توضیح محاسبات تخنیکی تولیدی پرزه ها با در نظر داشت نورم ها ستندرد ها ملی بین المللی با اسکچ عملیات میخانیکی صورت گرفته است. همچنان ضرورت ایجاد فابریکه صنعتی نظر به خصوصیات تولید مورد ضرورت در این فصل به بررسی گرفته شده است.

فصل پنجم ارزیابی موثریت تخنیکی - اقتصادی فابریکه های تولیدی با در نظر داشت مؤثریت نورم ها و ستندرد ها، مصارف تولید فروش محصولات، کاهش مصرف تولید بالا بردن کیفیت محصولات مقایسه وی تولیدات فعلی در کشور تولیدات که به اساس نورم ها ستندرد ها در نظر گرفته شده درج جدول نتیجه گیری شده است. نتایج معین از تحریر رساله به دست آمده، پیشنهادات مشخص جهت استفاده بهره گیری ارایه شده است. رساله با مآخذ داخلی خارجی ضمائم ضروری پایان یافته که در توضیح تشریح مطالب این اثر بیشتر سودمند پنداشته شده است.

در تهیه رساله هم از شیوه تحقیقات کتابخانه و هم از شیوه تحقیق ساحه وی چون باز دید برخی کار خانه ها فابریکه های شهر کابل کار گرفته شده است .

